

επι Θετικά

Οι κύκλοι των χαμένων πολιτών

Στην περιπέυσα θολή ατμόσφαιρα

- της συζήτησης για τον μαθηματικά προδιαγραμμένης ποιότητας προϋπολογισμό,
- των αναπόδραστων σχετικών εντάσεων,
- των πολλών αναγνώσεων μπλόκων των αγροτών και των κινητοποιήσεων των εργαζομένων,
- οι πολυδιάστατες εσωκομματικές τριβές συνεχίζονται, τα διασπαστικά σενάρια εξελίσσονται και η φτώχεια μιας πολιτικής, που επιζητεί αντί πάσης θυσίας την "εξουσία", χωρίς να ξέρει τι να την κάνει και ποιά είναι τα αντικειμενικά της περιθώρια στις συγκεκριμένες σήμερα συνθήκες, εξακολουθεί να κυριαρχεί.

Στον αντίποδα αυτού του κλίματος των ασύμβατων μονόλογων κυβέρνησης και αντιπολίτευσης και των αδιέξοδων "διαλόγων" τους με τους εργαζομένους, εμείς επιμένουμε και σ'αυτό το τεύχος να διερευνούμε **τα χαρακτηριστικά που θα έπρεπε να έχει ένας άλλος, ουσιαστικός επιτέλους διάλογος των πολιτών για την πολιτική, την κοινωνία και τον πολιτισμό που θα μπορούσε ίσως ν' ανοίξει ένα δρόμο ελπίδας για τον τόπο και το λαό μας.**

Ενας τέτοιος διάλογος θα έπρεπε κατά τη γνώμη μου:

Όσοι ψηφίσαμε και για ότι ψηφίσαμε και όσοι δεν ψηφίσαμε, το κάναμε, προφανώς συνειδητά και μετά από περισσή σκέψη, ζυγίζοντας τα υπέρ και τα κατά κάθε προσφερόμενης λύσης. Συνεπώς δεν μπορούμε παρά να αποδεχθούμε τα αποτελέσματά τους, ανεξάρτητα από τις επιθυμίες μας.

Και σ'αυτές τις εκλογές, παρά τις περί του αντιθέτου "ασφαλείς" ενδείξεις, η μεγάλη πλειοψηφία των συμπολιτών μας :

- παράβλεψε την ποιότητα του εκλογικού νόμου, τη "δημοκρατικότητά" του και τις συνέπειες των τουλάχιστον ανορθολογικών ρυθμίσεών του,
- αγνόησε για άλλη μία φορά την ανάγκη της απλής αναλογικής,
- θεώρησε όχι και τόσο σημαντικό το ότι η συνειδητή λευκή ψήφος, καίτοι έγκυρος, δεν παράγει ισότιμα πολιτικά αποτελέσματα με κάθε άλλη,
- ανέχθηκε, τελικά, την ποιότητα, τις τεράστιες δαπάνες, τη ρύπανση, τις πολλές φορές κακόγουστες αλλά και αχαλίνωτες διαφημίσεις, και τις αντικειμενικά ανυπόστατες

υποσχέσεις της προεκλογικής εκστρατείας των κομμάτων εξουσίας αλλά και μερικών απ' τα μικρότερα,

- έδωσε και πάλι στα δύο μεγάλα κόμματα, (τα οποία, παρά τα επιφαινόμενα, από άποψη δομής και λειτουργίας, αλλά και αρχών και συμπεριφορών αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος), τη συντριπτική δύναμη να κυριαρχήσουν -παρά τα τραύματά τους- και να κανοναρχούν την πολιτική ζωή του τόπου για άλλα τέσσερα χρόνια.

Γι' αυτές τις εξελίξεις αλλά και για τις αναπόδραστες συνέπειές τους στα πεδία των εθνικών θεμάτων, της οικονομίας, της κοινωνίας, της παιδείας, της υγείας και του πολιτισμού δεν είναι προφανώς άμοιροι ευθυνών και όλοι όσοι με κριτικό αλλά και δημιουργικό, χωρίς μηδενισμούς και ισοπεδωτικές γενικεύσεις, τρόπο, αμφισβητούν μετά λόγου γνώσης τους πρωταγωνιστές και τους κομπάρσους της κεντρικής πολιτικής σκηνής.

Και η κύρια ευθύνη τους ανάγεται, κατά την ταπεινή γνώμη του υπογραφομένου (που είναι άλλωστε ένας απ'αυτούς), στην θεωρητική και πρακτική αδυναμία τους, να αποαδρανοποιηθούν, να ενεργοποιηθούν για άλλη μία φορά, παρά και σε πείσμα των αλληπάλληλων διαμεύσεων και ματαιώσεων, να συνεννοηθούν, να ανιχνεύσουν σε επίπεδο έστω πολιτικής ενότητας, ορισμένους, έστω και λίγους κοινούς τόπους θεωρίας και πράξης, και το κυριότερο, να εμπνεύσουν μία καινούργια, βιώσιμη, αξιόπιστη και δυναμική ελπίδα:

- ότι όλα δεν τελείωσαν,
- ότι η αγορά και ο άγριος ανταγωνισμός δεν μπορούν ν' αποτελούν το μοναδικό παγκόσμιο ιδεώδες,
- ότι η παιδεία και ο πολιτισμός δεν μπορούν να υποκατασταθούν από μόνη την τεχνική επαγγελματική κατάρτιση, την "τηλεεκπαίδευση" και τη λογική της σχετικής Λευκής Βίβλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για παιδεία - υπηρεσία της βιομηχανίας,
- ότι η "ευτυχία" και η καλοπέραση μιας διευρυνόμενης μεσαίας τάξης δεν μπορεί ν' αποτελεί άλλοθι αλλά και αντίβαρο για την εντεινόμενη δυστυχία των ανέργων, των "νεόφτωχων", των μειονοτήτων, των προσφύγων, των οικονομικών μεταναστών, και των πολιτών των γκέτος των μεγαλουπόλεων και του τρίτου κόσμου, αλλά και για τα αδιέξοδα και τους φραγμένους και υπονομευμένους δρόμους της νέας γενιάς,
- ότι η αλληλεγγύη, η μπέσα, η ομορφιά, η καλωσύνη, οι ανθρώπινες σχέσεις, η κοινωνική δικαιοσύνη, εξακολουθούν ν' αποτελούν τις κεντρικές και ουσιώδεις αξίες ζωής,
- **ότι μπορούν τελικά, μ' άλλα λόγια, κάποτε να ξαναυπάρξουν ενεργοί, δυναμικοί και με απήγηση "κύκλοι των χαμένων πολιτών".**

Ο επαγγελλόμενος διάλογος.

Κάθε φορά που ένα κόμμα εξουσίας αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά γενικότερα ζητήματα ή βρίσκεται με την πλάτη κολλημένη στον τοίχο, θυμάται, επικαλείται και προβάλλει την ανάγκη "διαλόγου".

Κατά καιρούς, ως δόλωμα και δέλεαρ για τον εκ γενετής παγιδευμένο και υπονομευμένο αυτό διάλογο χρησιμοποιήθηκαν:

- ένα δικαιότερο ή επωφελέστερο για τον προσκαλούμενο στο διάλογο εκλογικό σύστημα,
- η πιθανότητα προεκλογικής ή μετεκλογικής συνεργασίας τους,
- η εκχώρηση ενός μικρού και λελογισμένου μεριδίου εξουσίας,
- η ανέξοδη αποδοχή ενός αιτήματός του, π.χ. για σύσταση διακομματικών επιτροπών για την παιδεία, τα εθνικά θέματα, τη δημόσια διοίκηση, (και δευτερευόντως για τις δασικές πυρκαγιές, τα οδικά ατυχήματα, τα ναρκωτικά κ.λ.π.),
- η "αξιοποίηση" ορισμένων ιδιαίτερα προβλημένων στελεχών του προσκαλούμενου για διάλογο πολιτικού χώρου και η συνακόλουθη διακριτική ενθάρρυνση των κατεστημένων μέσω μαζικής ενημέρωσης να δημιουργούν ευκαιρίες, προϋποθέσεις και "προπαρασκευαστικές πράξεις" στήριξης, "προσμονής" και κοινωνικής αποδοχής του διαλόγου αυτού,
- η "δυνάμει" προοπτική συμμαχίας, "συμπόρευσης" ή "συνάντησής" τους, σ' επίπεδο πολιτικών ιδεών, στάσεων, συμπεριφορών και πρακτικών.

Στη γενικευμένη όμως σήμερα στον κόσμο μας κρίση, η οποία υπερβαίνει, σύνορα εθνικών κρατών, συστήματα οικονομικής διαχείρισης, παραπαίουσες κοσμοθεωρίες, ματαιωμένα ιδεολογήματα, αλλά και επαγγελθείσες και επαγγελλόμενες (:) κοινωνικές επαναστάσεις, ο ρεαλισμός μιας ισχυρά πιθανολογούμενης συμμετοχής του προσκαλούμενου στο διάλογο χώρου, στα αγαθά της εξουσίας, τείνει να ξεπερνά εμμονές σε αγωνιστικές αρχές και διακηρυγμένες αξίες καθώς και τις χρόνια αναποτελεσματικές αιδημοσύνες συνέπειας και καθαρότητας.

Και διαμορφώνονται έτσι στους κόλπους του ισχυρές ομάδες πίεσης, οι οποίες αναλαμβάνουν περίπου υπεργολαβικά να προσδώσουν κύρος και αξιοπιστία σε μία διαδικασία που αποδείχθηκε πολλές φορές μέχρι τώρα υποκριτική και αβάσιμη.

Στο πλαίσιο αυτό, ένας τέτοιος διάλογος και να καρποφορήσει ακόμη, καμιά απολύτως αξία δεν μπορεί να έχει για οποιονδήποτε άλλο, παρά μόνο για τους ερίζοντες, περί την εξουσία, είτε διαπλεκόμενους ή αντιδιαπλεκόμενους με αυτήν.

Και η εξουσία σήμερα δεν βρίσκεται πια στο χώρο της πολιτικής, της κοινωνίας και του πολιτισμού.

Η πραγματική εξουσία, τοπική, περιφερειακή και διεθνοποιημένη, συγκεντρώνεται, συσσωρεύεται, παγκοσμιοποιείται, αναπαράγεται και "εξάγεται" μαζί με το κεφάλαιο, την πληροφόρηση, την ενημέρωση και τη γνώση στον αστερισμό, με τις ευλογίες και σύμφωνα με τους κανόνες, τις διεθνείς πρωτοβουλίες και τα συμφέροντα της "νέας τάξης".

Με εργαλεία: τα διαφορικής ευαισθησίας και ήθους εμπάργκο, τη διευθέτηση κρίσεων, την εγκατάσταση ειρηνευτικών δυνάμεων και την παροχή, εγγυήσεων, υπηρεσιών διαιτησίας και "βοήθειας" ανοικοδομήσεων, η "νέα τάξη" αφήνει όλο και λιγότερες δυνατότητες πρωτογενούς εξουσίας στα εθνικά κράτη αλλά και στους συμμάχους της υπερεθνικούς οργανισμούς.

Και οι φαινομενικές αντιπαλότητες του ανταγωνισμού τους, π.χ. στα πεδία της έρευνας, της τεχνολογίας και των καινοτομιών, αμβλύνονται, εξισορροπούνται και συντίθενται "δημιουργικά αλλά και αποδοτικά" μέσω των μηχανισμών της αγοράς μιας συνεχώς, όλο και περισσότερο, παγκοσμιοποιούμενης οικονομίας.

Σ' αυτό το σκηνικό αυτονοήτως οι πολίτες απουσιάζουν.

Ο ρόλος που τους επιφυλάσσεται είναι να εκλέγουν, συνήθως μέσα από πανηγυρικές ή πανηγυριώτικες διαδικασίες κατά περιόδους, ως μειοψηφίες, (αν ληφθούν υπ' όψη τα συνεχώς ογκούμενα ποσοστά της αποχής, του άκυρου και του λευκού στις εκλογικές διαδικασίες) τους ηγέτες που τους ταιριάζουν. Και μάλιστα, μεταξύ εκείνων και μόνο οι οποίοι διαθέτουν τα "μέσα" ή τη δυνατότητα να τα μισθώσουν για την καταγιστική -δημοσία δαπάνη- διαφήμιση και προπαγάνδα τους.

Οι ίδιοι, συνήθως διαπλέκονται μ'αυτά στο πλαίσιο μιας αμοιβαία επωφελούς αλληλεγγύης, ακόμα και προκλητικά, εκχωρώντας τους, κοινή συναινέσει ολόκληρους τομείς ευθύνης και εξουσίας στην παιδεία και τον πολιτισμό, τα μεγάλα τεχνικά έργα, την διαχείριση εθνικών και υπερεθνικών πόρων, την διοίκηση βασικών λειτουργιών του κράτους κ.λ.π.

Ένας τέτοιος λοιπόν επαγγελλόμενος διάλογος, σαν αυτόν που τελευταία προβάλλεται ως επιθυμητός και αναγκαίος, είναι γενικά και ειδικά ανυπόστατος, αδιέξοδος αλλά και ανόητος.

Γιατί π.χ. ως σοσιαλιστικός χώρος με περγαμηνές παροικούντος την "αριστερά της αριστεράς" δεν μπορείς ν' απευθύνεσαι στην "άλλη" αριστερά για τη συγκρότηση μιας κέντρο αριστεράς.

Τα συστατικά μιας τέτοιας "χημικής σύνθεσης", αυτό που σίγουρα δεν προδικάζουν, είναι το επαγγελλόμενο, με βάση τις "ονομαστικές" τους τουλάχιστον οντότητες.

Δεν μας αφορά λοιπόν ως απλώς νοήμονες πολίτες ένας τέτοιος διάλογος, με τον ίδιο τρόπο που δεν μας αφορά η ανάλυση των αιτίων της αναιμικής νίκης του ενός και της ατυχούς ήττας του άλλου στο αέναο παιχνίδι κατάληψης της κυβερνητικής εξουσίας για να διαχειρισθούν, τότε ο ένας και τότε ο άλλος την κρίση για την οποία είναι και οι δύο οι κύριοι υπεύθυνοι.

Γνωρίζουμε πια καλά ότι στα πρόθυρα διάσπασης θα είναι δυνάμει πάντα το κόμμα του εκάστοτε ηττημένου, την ώρα που ο νικητής θα επιχειρεί να απεγκλωβισθεί απ' τις προεκλογικές του υποσχέσεις, προκαλώντας μοιραία τριβές στο δικό του χώρο, πολλές φορές σωσίβια για τον αντίπαλο.

(Την άλλη, μ' άλλα λόγια όψη, του ίδιου νομίσματος).

Οι κάθε λογής πικραμένοι του κυβερνητικού κόμματος θα εμφανίζονται ψευδεπίγραφα ως οι θεματοφύλακες της συνέπειας στις αρχές, του ήθους, των υπεσχημένων.

Με αντίστοιχο τρόπο, οι πικραμένοι του ηττημένου μεγάλου κόμματος θα αποδίδουν την ήττα στον αποτυχημένο ηγέτη και θα εποφθαλμιούν τη θέση του για τον δικό τους, που μπορεί να τους εγγυηθεί ξανά τον απωλεσθέντα παράδεισο της εξουσίας.

Και οι μεν και οι δε, το μόνο που έχουν και θα έχουν στο μυαλό τους, όπως άλλωστε δεν διστάζουν και να διατυμπανίζουν κυνικά στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, είναι η εξουσία και η αιώνια διατήρησή της ή η εκ νέου απόκτησή της.

Τα σωρευμένα και οξύτατα κοινωνικά, οικονομικά, εθνικά, περιβαλλοντικά κ.λ.π. προβλήματα αποτελούν απλά και μόνο το μαρμαρένιο αλώνι της μείζονος αντιπαράθεσης, οι δε πολίτες, τους οριακά και συγκυριακά κάθε τέσσερα χρόνια κομπάρσους της.

Κάποιοι απ' αυτούς αποδέχονται έστω και δύσθυμα το ρόλο αυτό. Και μετά συνήθως το μετανιώνουν. Για λίγο μόνο.

Οι υπόλοιποι όμως; Εμείς;

Τι κάνουμε;

Τι προσδοκούμε;

Γιατί δεν αρχίζουμε το δικό μας διάλογο;

Αλλά ποιό διάλογο; Με ποιούς; Και γιατί;

Μια πρώτη απόπειρα απάντησης των παραπάνω ερωτημάτων "επί της διαδικασίας", δηλαδή:

Τι χαρακτηριστικά θα έπρεπε να έχει ένας ουσιαστικός διάλογος για την πολιτική, την κοινωνία και τον πολιτισμό, θα επιχειρήσουμε στα επι - θετικά του επόμενου Αρδην.

